

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การสร้างพลังอำนาจของผู้รับงานไปทำที่บ้าน : กรณีศึกษาผู้นำ
กลุ่มผู้หญิงที่รับงานไปทำที่บ้านในเขตลาดกระบัง
(Empowering Homeworkers : A Case Study of Women's
Group Leaders in Ladkrabang Distriet, Bangkok)

ชื่อผู้เขียน นางสาวเอื้อเอ็นดู เริงประเสริฐวิทย์
(Miss Ua-endoo Reungprasertvit)

ระดับปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย สาขาวิชาสตรีศึกษา สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ภาวนา พัฒนศรี

ปีการศึกษา 2546

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การสร้างพลังอำนาจของผู้รับงานไปทำที่บ้าน : กรณีศึกษาผู้นำกลุ่ม
ผู้หญิงที่รับงานไปทำที่บ้านในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบข้อมูล
ทั่วไปของผู้นำ และกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน วิธีการสร้างพลังอำนาจผ่านกลุ่มและเครือข่าย
รวมถึงผลกระทบของวิธีการสร้างพลังอำนาจ การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยเลือก
กลุ่มตัวอย่างจากผู้นำกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านที่ประกอบอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้าจำนวน 5 กลุ่ม ที่เข้า
ร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายในเขตลาดกระบัง และผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเก็บข้อมูล
ภาคสนามด้วยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึกบุคคลและการสนทนากลุ่ม รวมถึงการสังเกตการณ์แบบ
ไม่มีส่วนร่วม

กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านในเขตลาดกระบังทั้ง 5 กลุ่ม มีการรวมตัวกันจากความตระหนัก
ในผลประโยชน์ร่วมกันและต้องการแก้ไขปัญหาการว่างงาน ครอบครัวขาดรายได้ การถูกไล่ออก
จากงาน และการได้รับค่าแรงต่ำ ทำให้อักรวมตัวกันเพื่อรับงานตัดเย็บเสื้อผ้า ผู้รับงานไปทำที่บ้านส่วนใหญ่
เป็นผู้หญิงที่สมรสแล้ว อายุประมาณ 45-55 ปี และการรับงานไปทำที่บ้านเป็นอาชีพหลักของ
ครอบครัว วิธีการสร้างพลังอำนาจของผู้นำกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านสามารถเห็นได้ชัดเจนจาก
กิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มและเครือข่ายแรงงานนอกระบบ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้และการมีส่วนร่วม
การได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ การพัฒนาทักษะฝีมือในการตัดเย็บ
เสื้อผ้า การฝึกอบรม การประชุม การศึกษาดูงาน รวมถึงการพัฒนาผู้นำแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ผู้นำเกิด
ความมั่นใจในความรู้ ความสามารถที่มีอยู่และสามารถริเริ่มกิจกรรมการแก้ไขปัญหา โดยการ

แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างผู้นำ รวมถึงการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มและเครือข่ายเพื่อพิทักษ์ผลตอบแทนจากการทำงาน

สำหรับผลกระทบของการสร้างพลังอำนาจ โดยการรวมกลุ่มต่อผู้นำกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน พบว่า ผู้นำกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้ ความสามารถมากขึ้น อาทิ ความรู้ด้านกฎหมาย ทักษะฝีมือ การบริหารจัดการ และการสร้างพลังร่วมกันในการดำเนินงานเพื่อให้เครือข่ายมีการเคลื่อนไหว อาทิ การมีเสียง การเป็นตัวแทน การได้รับการยอมรับจากผู้อื่น และผู้หญิงที่รับงานไปทำที่บ้านด้วยกันเพื่อผลักดันให้กลุ่มเกิดการต่อสู้และพลังการต่อรองในสังคม แม้ผู้หญิงเป็นผู้หารายได้หลักของครอบครัวและมีอำนาจตัดสินใจในครอบครัวหรือเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น แต่ผู้หญิงยังต้องรับภาระงานบ้านเช่นเดิม อย่างไรก็ตาม ผู้นำและสมาชิกกลุ่ม บางคนสามารถทำความเข้าใจกับครอบครัวและปรับทัศนคติของสามีและสมาชิกในครอบครัว ให้มีส่วนช่วยรับผิดชอบงานบ้าน เพื่อเสริมสร้างความพร้อมของตัวผู้หญิงเอง ซึ่งเท่ากับเป็นความพยายามเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชาย ให้ผู้หญิงมีพลังอำนาจมากขึ้น และอาจขยายผลต่อไปในอนาคต โดยผ่านความเข้มแข็งของกลุ่มและเครือข่ายอาชีพ

ผู้ศึกษาเสนอแนะให้ผู้นำกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน ควรพัฒนาศักยภาพที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพอย่างต่อเนื่อง และถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงาน รวมถึงเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงศักยภาพอย่างเต็มที่ ในขณะที่เดียวกันสมาชิกควรมีส่วนร่วมในการกำหนดการดำเนินงานและเตรียมความพร้อมสำหรับการเป็นผู้นำรุ่นใหม่ นอกจากนี้ หน่วยงานภาครัฐ ธุรกิจเอกชนและองค์กรพัฒนาเอกชนควรมีนโยบายความคุ้มครองทางสังคมลักษณะต่างๆ อย่างต่อเนื่องสำหรับผู้รับงานไปทำที่บ้าน เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งของผู้รับงานไปทำที่บ้านในระดับปัจเจกบุคคล กลุ่มและเครือข่าย